

Protokol nahrávky*

Narátorka: Inka Vostřezová

Datum a místo natáčení: 14. 5., 21. 5. a 23. 5. 2019 v Praze

Natočil a zpracoval: Vilém Faltýnek

Inka Vostřezová – kompletní záznam	
1. NAHRÁVKA	
0:00:00	Pravidla nakládání s nahrávkou. Představení narátorky, narozena v Praze v roce 1930, rodiče se v roce 1928 přistěhovali z Besarábie (Rumunská). Matka studovala medicínu, otec začal studovat práva, ale ani jeden z nich studia z rodinných důvodů nedokončil. Způsoby obživy. IV chodila nejprve do obecné školy v Nuslích v Hanušově ulici. Oba rodiče židovského původu. Po okupaci požádali o vízum do Velké Británie a v roce 1939 legálně opustili Československo. Bydleli v hrabství Buskinghamshire. Otec nastoupil jako majordomus, matka jako kuchařka u dvou starších manželů. Denní režim v domě.
0:10:42	Po vstupu Británie do války se rodiče chtěli zapojit do válečného průmyslu, odstěhovali se do Londýna. Bydleli v hostelu pro emigranty, žil zde např Herbert Lom. Otec pracoval nejprve jako číšník, matka v obchodě s hudebninami. Bombardování Londýna. IV byla evakuována do dětského domova. Zde se rychle naučila anglicky. Prožila v něm dva roky. Malý pěvecký sbor, písně různých národů, napodobeniny krojů. V Praze žili na Pankráci, IV byla okouzlena akrobacii v tehdejšímu cirkusu. Bydleli v <i>Kašparáku</i> . – Otec Bențion Vainstein pocházel z Ungheny, matka Sára Ghelman z Orgejeva. Otec měl pěvecké nadání. Sňatek rodičů až v Československu.
0:21:31	IV narozena. 4. 1. 1930. V Londýně za války dostala sestru, ale ta po dvou dnech zemřela. V roce 1930 rodiče bydleli v podnájmu, měla blízký vztah s bytnými Březinovými. – Vztah k náboženství. – Vztah k Praze, v Anglii se jí po Praze stýskalo, toužila se vrátit. Po náletech na Londýn... Pan Teltsch, český Žid, obchodoval v Londýně s naftou [?]. IV v Londýně vydávala svoje noviny, psala básničky. – V dětství ráda recitovala, líbil se jí cirkus, zkoušela akrobatické prvky. Chodila cvičit do Dělnické tělocvičné jednoty (DTJ) na Pankráci. Ve škole zpívali lidové písně. – Pan Teltsch jí platil internátní školu, založenou kvakery [Náboženskou společností přátel]. – Původně žili ve vesnici Kimberly, zde začala chodit do školy. Později odeslána z Londýna na pobřeží do internátní školy pro československé imigranty. Mezi spolužáky Ruth Ohrensteinová, později Tosková. Financováno z peněz exilové vlády. IV tam neměla vrstevníky. Německé zbraně V-1 a V-2. Bomba spadla i na restauraci, kde otec pracoval. Angličané reagovali statečně, ne hystericky, vzájemně solidárně. Podzemní dráha sloužila jako krytí. Otec s přáteli chodili ukrývaným zpívat pro pozvednutí nálady. Janči [Eugen] Löbl.
0:41:53	Britské království, mladé dcery krále Jiřího. – Pan [Emanuel?] Teltsch podporoval několik cizích dětí, ačkoli měl dvě vlastní. Udržovala s ním kontakt. Platil jí školu pět let. Dříve podporoval umělce, sbíral československé umění. – Kvalita výuky v anglických školách. V Čechách vyšla první tři třídy. – Internátní škola byla zaměřená víc na humanitní než na exaktní vzdělání. Školní divadlo, hráli „Ze života hmyzu“. Škola se jmenovala Long Dene School. Žáci byli vedeni ke zdravému životnímu stylu, ovlivnilo ji na celý život. – Zájezd vlakem do Číny na turné.
0:55:43	Návrat do Prahy 1947. Odjeli v červenci 1939, výčet škol včetně anglické venkovské školy.

* Protokol nepředkládá ověřená fakta. Reprodukují informace v té podobě, v jaké je uvádí narátorka. Případná vnější doplnění jsou odlišena hranatými závorkami.

	Konec války zažila v Londýně. Nikdo z rodiny neměl před válkou československé občanství, vraceli se až v roce 1947, kdy ho dostali. Vraceli se lodí a vlakem. Jako repatrianti dostali bydlení na Pankráci. Doplnovala si v Praze vzdělání, vyšší dívčí gymnázium ve Vodičkově ulici, septima.
1:04:36	Festival mládeže v Praze 1947 nestihli, ale viděla poslední vystoupení tanečních souborů Pjatnického a Mojsejeva. Zásadně ji nasměrovali, byla unesena zážitkem. Dozvěděla se o konkurzu do vznikajícího tanečního souboru, neváhala. Konal se v konzervatoři Na Rejdišti, trval dva dny. V komisi Plicka, Reimoser, Machov, Šemberová, Hrdinová: nikoho naštěstí neznala. Přijato 30 členů souboru. – Původně usilovala o studium herectví na konzervatoři, ale nebyla přijata. Už v Anglii chodila do divadla, Old Vic Company, atd. – Konkurz do tanečního souboru o prázdninách 1948. 1. 9. 1948 odjeli do Kvasic na Moravě k dvouletému školení. Komplexní tanečně-umělecká výchova s mnoha předměty. Hereckou výchovu vedla Jožka Šaršeová, později (Jiří Němeček). Příklady etud.
1:17:22	Jako dítě zpívala ve sboru, v Anglii hrála na klavír. – Členové vznikajícího souboru: Jan Čumpelík, Jana Hošková, Miroslav Gergiedovský, Karel Fišer, Lilka Leszkowová, Dana Bezubková, sestry Rojanovy, Danka Moricová... Vladimír Vostřez. (<i>nad publikací Československý státní soubor písní a tanců 1948–1988, vydal soubor ve spolupráci s Českým hudebním fondem, zpracovala Libuše Laštovková</i>) Normalizační ředitel (Čáp), nevhodné chování. Soubor byl později rozpuštěn. Každoročně vystupovali přes léto na Žofíně. Na Slovensku existuje dodnes SLUK a Lúčnica, byli s nimi kamarádi. Podle publikace další členky a členové souboru. Marie Pančáková později působila na Slovensku, Slováci ji ocenili. V pěveckém souboru Zdena Salivarová. Proti původnímu plánu se hudební složka velmi rozrostla, souborem prošel i Waldemar Matuška. Vystoupení pro britskou královskou rodinu. The Supremes. Během své diplomatické služby IV mluvila s Matuškou telefonicky.
1:32:38	Přípravka na Moravě. Klasiku učila lektorka absolventka leningradské školy. Libuše Hynková byla výraznou osobností souboru, později ji soubor navrhl na vedoucí. Jiří Pelikán. – Kvasice. Dvouletá přípravka. Tvorba souboru ad hoc kvůli snadnějšímu formování mladých tanečníků. Taneční partner narátorky Josef Pivonka z Chodska. Libuše Hynková byla absolventka grafické školy. Po ukončení přípravky bydleli v pražském internátu. Měli vlastní třídu konzervatoře, vznik skupiny Uno, Richard Hess, Richard Genzer. Michal Suchánek, syn tanečníka Vladimíra Suchánka. – Výchova v Kvasicích měla úroveň konzervatoře. Všechny prvky tance i akrobacie. Zranění páteře při „Tanci astronautů“ v pořadu „Svítil nám hvězdy“.
1:46:16	První pořad, jímž se soubor představil. Převaha slovenských a moravských čísel, českých málo. Jiřina Mlíková připravila Smetanovu polku. Konferenciér Jiří Livonec, na zahraničních zájezdech IV, uměla jazyky a byla schopná naučit se další. <i>Kmotrem souboru</i> zůstával Karol Plicka. Radili se s ním, např. Libuše Hynková, když připravovala „Zlatou bránu“. Byl to vynikající člověk. IV byla do souboru přijata přesto, že není velkého vzrůstu.
2. NAHRÁVKA	
1:52:40	(<i>nad fotografiemi</i>) Prameny ke studiu lidových tanců. Stylizace lidových tanců pro jeviště. První veřejné vystoupení souboru v roce 1950. První premiéra v karlínském divadle. Později některé premiéry ve Divadle na Vinohradech. Na premiéru pořadu s hudbou Bohuslava Martinů přijela dokonce vdova Martinů. Význam Karola Plicky. Soubor byl založen za ministra kultury Václava Kopeckého organizací Umění lidu. Herecká výchova členů souboru. Původně Jožka Šaršeová, později Jiří Němeček z Divadla S. K. Neumanna. Pěveckou výchovu vedla v Kvasicích Helena Kubátová. Soubor měl původně sbor a několik sólistů. Mj. Julek Škoda, basista <i>otec Žižala</i> . První dirigent byl Vladimír Jelínek. Souborem prošlo mnoho absolventů hudebních škol. Cyril Zálešák připravil do prvního programu

	slovenský tanec z Horehroní. – Zájezdy do zahraničí. První na světový festival mládeže do východního Berlína v roce 1953, IV se neúčastnila kvůli narození syna. V roce 1953 na festival mládeže do Bukurešti, IV už jela. Eliška Ševčíková (později Rybníčková). Soubor vchoval mnoho lidí, kteří se pak věnovali folklóru jinde, např. Marie Pančáková (později Mázorová).
2:06:09	Důvod vzniku souboru: zachování a prezentace folklóru. Od roku 1957 jezdili pravidelně do Francie. Orchestr se rozdělil na dvě části. Nemohli jezdit všichni. Jezdili i do Itálie. Poprvé do USA s Harlem Globetrotters, do Prahy přijel Abe Saperstein. Vystoupili i v programu Eda Sullivana. Dostal se do Prahy přes Pragokonzert. Jelo jich do USA 39, poprvé v roce 1964. Později s nimi v Londýně vystupovala Diana Ross a The Supremes. (<i>popis fotografie</i>) Jiřina Kalinová jela s předstihem kvůli propagaci, později v USA zůstala. – Libuše Hynková. Dala souboru tvar. V 50. letech ji nahradila Jiřina Mlíková, protože Hynková studovala u Mojsejeva. Srovnání jejich přístupů. Mlíková postavila „Jihočeské maskary“ a „Myjavský čardáš“. Jeli studovat na Myjavu. Podobně Velká nad Veličkou. – Jak IV připravovala cikánský tanec „Vlašiko“, měl premiéru ve Vinohradském divadle 1954. Studovala na východním Slovensku ve vesnici Kondice, s Leszkowovou a Pivonkou, kteří to tančili jako první. Mlíková se znala s Milenou Hübschmannovou, přes ni tip na tanečnický z Kendic. IV přivezla některé melodie Jiřímu Linhovi, napsal podle nich hudbu. Byla to první samostatná choreografie IV.
2:21:06	První choreografie společně s Mirkou Hrabalovou. – Pozdější choreografie. Detvanské tance, choreografie pro sedm párů. Poslední choreografie Novopacký jarmark. Ze souboru odešla po příchodu ředitele Čápa. Mím Mirek Kovář. Při vystoupeních na Žofině bavil publikum o přestávkách. Podílel se na odchodu IV v roce 1989. UNO. Třídou na konzervatoři vydupala z ministerstva Věra Svobodová. IV odešla ke konci roku 1989. – Náhodné setkání s Karlem Kovandou, znala se s matkou. Dozvěděla se o diplomatické misi Rity Klímové. Znaly se mnoho let, pomáhaly si při překládání.
2:31:12	ČSSPT začínal v Měšťanské besedě v Jungmannově ulici. Později dostala přednost televize, hledali další působiště. Zakotvili ve vinohradském Domě železničářů. Později našli sídlo na Strahově v areálu kláštera. V důsledku církevních restitucí museli odejít. – Kdo jim šil kostýmy, specifika tanečních kostýmů. Fundus se ztratil. Nefolklorní programy: Janáček, Martinů, Slovanské tance... Jiřina Mlíková: „Vrchní a čert“, taneční pohádka. „Balada o Vojtkovi“ folklorní balet Jiřiny Mlíkové. – Hudba: Arnošt Košťál, Jiří Linha, Jan Dumeck, Vladimír Jelínek, Zdeněk Lukáš, Václav Trojan. Muzikanta většinou objednávala choreografka. Svrchovaným ředitelem byl obvykle úředník. Salivarová a Škvorecký (Erol). Balet Mlíkové „Partyzánka“, tančila Látalová. – „Svítil nám hvězdy“, ze současnosti, choreograf Radek Cvrček.
02:41:18	Zkoušeli denně šest dní v týdnu. Četnost vystoupení se proměňovala podle potřeby, někdy denně, zvláště na zájezdech, ale byly měsíce, kdy neměli žádné vystoupení. Spolupráce se slovenskými soubory. – Hostování v Las Vegas v roce 1967. Američtí manažeři hledali v ČSR, plánovali československý program: Vondráčková, Gott, komik Šůra, gymnastka Bosáková. Zdena Salivarová se účastnila zájezdů do Paříže a do Číny. Politické vedení ČSR kompletní československý program odmítlo. ČSSPT přesto odcestoval, tančili „Mak“, „Šorový“. „Valašské hry“ rozesmály prince Charlese v Londýně. V Las Vegas dále „Maričky“, „Zbojnický“, „Čapáše“, „Vlašiko“ aj. – Čtyři měsíce žili v hotelu, v němž vystupovali. Oslava 26. narozenin Karla Gotta. Ladislav Štáidl. Soubor vystupoval dvakrát za večer. Bylo tam s nimi i Středovo černé divadlo. Dostali další nabídky, ale nemohli je přijmout z politických důvodů.
2:58:00	Rodinný život narátorky. Manželství s Vladimírem Vostřezem. Jeho cesta k tanci. – Zahraniční zájezdy. Poznala Francii, měli volnost. – Členství narátorky v KSČ, důvody vstupu. V roce 1969 byla vyškrtuta. Směla zůstat v souboru. Libuše Hynková, její a

	Pelikánova dcera. Druhá žena J. Pelikána. – Události roku 1968. Syn studoval v Čimelicích. Návrat z Las Vegas. Prázdniny jen měsíc, vystupovali na Žofíně. Nadšená atmosféra Pražského jara. Otec narátorky byl opatrný. Přítel narátorku upozornil na okupaci. Ruský komunikovala s vojáky-okupanty.
3:15:04	IV v souboru kritizovala okupaci. Už dříve se jí nelíbily politické procesy. Otec byl dva měsíce zatčen. Zatčení otce. Střet Vladimíra Vostřeze se zatýkajícím fízlem. – Po kritice vstupu vojsk jí hrozilo vyloučení. Díky pomoci známé byla pouze vyškrtuta. – Vliv politických událostí na práci souboru. Šéfové souboru. Emigrace v souboru. Vladimír Jelínek až po roce 1989 odešel do zahraničí. Povinná hlášení zahraničních kontaktů při výjezdech. Původní jméno narátorky Okt'abrina, Okt'abrinka (zkráceně Inka). Do roku 1989 nebylo možné oficiálně změnit na Inku.
3:25:41	Snahy změnit název. Původně ČSNPT (Československý soubor národních písní a tanců), pak ČSSPT, nikdy nevyřešili lepší název, nebylo to téma. – Ředitel Míla Vojta zachránil soubor po okupaci. (natáčení videozáznamu) Spolupráce narátorky s divadly. Poprvé v kolínském divadle. „Filosofská historie“ [rež. Jan Schmidt, Městské divadlo Kolín, 1969]. – „Pět' u a vlka“ převedla do plně baletní podoby. – Spolupráce s Evaldem Schormem na „Kouzelném cirkusu“. Rozhovory se Schormem. – Spolupráce s Činoherním klubem na „Krejcarové opeře“. Herci ČK.
3:40:06	Spolupráce se Stavovským divadlem? – „A nezbyvá než se smát“, 1990, zpracování Gorinovo. – Bližší údaje ke spolupráci se Stavovským divadlem. Konec spolupráce s divadly po roce 1978.
3:51:48	Komentáře k fotografiím: vystoupení ČSSPT, působení v diplomacii, konferování, Las Vegas aj. – Konec taneční kariéry IV v 80. letech. – Čínský Šalový tanec. – První dirigent souboru Vladimír Jelínek. – Fotografie narátorky na titulní straně časopisu a další.
4:07:28	Studium choreografie na AMU. Denní studium kombinovala s působením v souboru. Studovalo víc členů ČSSPT: Jiří Hrabal, Láďa Vašek, Gustav Voborník aj., někteří choreografii, někteří pedagogiku tance. [Jan] Reimoser zval IV ke studiu. Vyučující: Jiří Němeček, Zora Šemberová, [Anna Marie] Tymichová, [Václav] Felix, Bíba Brodská. Studium zahájila 1964. – Vliv sovětské taneční školy na vyučování u nás. IV znala taneční divadlo z Londýna. Margot Fonteynová. – U nás byl progresivní František Pokorný, tíhnoucí k jazzu. Luboš Ogoun, Pavel Šmok. Ogoun se při zájezdu do Číny seznámil s akrobatickými prvky v čínské opeře, učil je Evu Bosákovou. Ogoun byl sveřepě pracovitý. „Záskok“ s Jaroslavem Čejkou. Šmok a Ogoun zmodernizovali náš balet.
4:19:23	Narátorka zůstala celý život věrná folklóru, balet ji nelákal. Folklór je probádaný terén, nic nového nevzniká, jen v některých oblastech je folklór živý. Profesionalizace lidového umění. – Studovala pět let s přerušením na Las Vegas. Absolventská inscenace „Pět' a vlk“ se studenty taneční konzervatoře.
3. NAHRÁVKA	
4:28:41	Spolupráci s Národním (Stavovským) divadlem v poznámkách nedohledala. – Věnovala se vedle tance též překládání. Bývalý kolega ze souboru Zdeněk Nerušil odešel do Ústřední půjčovny filmů, zprostředkoval seznámení s Janem Follem. Nerušil ji přizval k titulkování anglických filmů. Tlumočila filmy na předváděčkách. Pracovala pro PIS a ještě jednu organizaci, obě ji zvaly k tlumočení filmů. Ředitelé Státního filmu Purš a Krátkého filmu Pixa, před ní mluvili otevřeně, vázala ji mlčenlivost. – Setkání s Vjačeslavem Tichonovem. Překládat a tlumočit filmy začala v 60. letech. – IV též přeložila knihu indických pohádek a pověstí do angličtiny. – Přeložila knihu Františka Bonuše o lidových tancích, v publikaci není její podíl správně uveden. Překládala na sklonku Bonušova života. Vydáno 2012. – Indické pověsti vyšly v Artii.

4:45:0	Dál pouze příležitostné překládání článků, hlavně tlumočila. Později v diplomacii tlumočila i Havlovy projevy. – Neoficiální promítání filmů před schválením. Obliba filmu Emanuela mezi pozvanými hosty. Překládání a tlumočení pomáhalo IV udržovat znalost jazyků. Konferování. – Známost s Ritou Klímovou. Znali se rodiče, věděly o sobě od dětství. Rok 1989. Radostně přijali politickou změnu, na konci roku musela odejít. Vzpomínka na nabídku pomoci při tlumočení během listopadových událostí. Syn byl zapojen do [stávkového] štábu v Laterně magie. Účastnila se demonstrací. IV jako dřívější komunistka chtěla sociální spravedlnost, ale odmítala totalitu. – Perzekuci režimu nepocítila, směla se souborem vyjíždět do zahraničí. Vzpomínka na zákaz výjezdu, který iniciativně odvrátila. Geopolitická situace dávala naději, že změny v roce 1989 skončí dobře.
4:59:20	Setkání s Karlem Kovandou nasměrovalo další životní dráhu IV. Válečné roky v Británii, IV se tam seznámila s Kovandovou matkou. Od roku 1990 jako velvyslankyně v USA Rita Klímová, IV jí nabídla pomoc. Nebyla z prostředí ministerstva vnitra, přeskočila čekatele o zahraniční post, nebyli k ní vstřícní při přípravě zahraniční mise. Absolvovala přijímací pohovor. – Zahraniční zájezd s ČSSPT do Mexika, IV tlumočila. Po návratu odcestovala do USA. Pracovala jako první, později druhá tajemnice velvyslanectví ve Washingtonu. Klímovou nahradil ve funkci [Michael] Žantovský. Radou kulturního oddělení byl kunsthistorik Jiří Šetlík.
5:09:56	Pracovní náplň na velvyslanectví. Vyřizovala korespondenci a komunikaci s americkou veřejností, organizaci recepčí. Živý zájem o Československo, Kontakty s rakouskou a polskou ambasádou. Ubytování IV ve Washingtonu. Nejsilnější kontakty navázaly s českými krajany. Manželé Hornovi. – Odchod Rity Klímové, onemocnění. – Příjezd IV do USA. Nezbytný nákup automobilu.
5:22:24	Pracovní vztahy s Žantovským. – Při příjezdu nebyla očekávána, bydlela v pokoji pro hosty na ambasádě. – Netradiční <i>paní velvyslancová</i> Kristina Žantovská. – Politická agenda ambasády. Diplomatická pošta, nepružné zpravodajství z domova. – Nástup počítačů. – Setkání s tancem v USA. Občasné divácké zážitky. Bankéř Hašek, tančili spolu. Jeho dcera Eliška Coolidge-Hašková. – Mezinárodní festival mládežnických folklórních souborů, IV zvala české soubory, přijel soubor Valášek. IV jim zařídila prohlídku Washingtonu. Steve Lichtag (Doleček).
5:35:27	Konec diplomatického působení IV. Vzpomínky na dělení Československa v roce 1993. Slovenští členové ČSSPT. Novenko. – Osobnosti, které působily v ČSSPT. Pedagogové, hudebníci. První ředitelka byla Tekla Glanzová. Vystřídal ji Jan Matyášek, pak Míla Vojta. Po něm Petřík, s ním byli na zájezdu v Japonsku. Nakonec Čáp. Jedním z nejlepších ředitelů byl Bohuslav Řehoř. Dobrý ředitel byl Košťál. – Choreografové souboru. Zvláštní význam Libuše Hynkové. – Členové souboru, mj. Zdena Salivarová, Waldemar Matuška, Nad'a Urbánková, Mario Klemens, Jiří Stránský (jako technik). – IV nakonec pracovala krátce i v Kanceláři prezidenta republiky jako tajemnice Dagmar Havlové. Po třech měsících odešla do penze. – Hana Dolejší z Valášku, několikrát jim IV pomáhala. Sociální přístup Hany Dolejší. – Na AMU získala IV magisterský titul.
5:56:10	KONEC

Dodatečné poznámky narátorky:

1) Studýrku klasického baletu nám v Kvasicích vedla Olga Zemanová, která studovala v Leningradě, v Praze pak Ždichyncová, Pásková, Saša Aišmanová, chvíli Halmazňa, Šanda, i jiní. Studýrku lidového tance vymyslela a vedla Libuše Hynková.

2) Dělal jsem choreografii pro ČT režisérovi Jiřímu Bělkovi do historické hry, myslím, že to byl Don Juan, a pro Poláky, kteří v Praze točili film o Jánošíkovi.

3) Jedním z prvních ředitelů souboru byl Míla Vojta, bývalý herec, který nás právě zachránil politicky po 68 roce a nikoho nenechal vyhodit. Dalším výborným ředitelem byl klarinetista Bohuslav Řehoř, sice až do konce přesvědčený komunista, ale velmi slušný člověk, který taky nade všemi držel ochrannou ruku a hlavně měl dobrý vztah k folklóru i naší práci.

4) Knihu Indických pověstí (Indian Folk Tales) jsem do Angličtiny přeložila proto, že v Artii (která vydávala knihy i pro cizí státy) tehdy pracovala moje známá, Mimka Basová, která věděla, že ovládám dobře Angličtinu.

5) Hudbu k našim tancům složili m.j. V. Somr (Myjavský čardáš), Vladimír Jelínek, Arnošt Košťál, Jiří Linha, Jan Dumek (Detvanský tanec).